

Apklausa „Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prižiūrimų rinkos dalyvių apklausa dėl jų veikloje naudojamų technologijų“ rezultatų apžvalga

Apklauso tikslas – surinkti ir įvertinti informaciją apie Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau - AVNT) prižiūrimų subjektų veiklos srityse taikomas technologines priemones.

Apklauso trukmė ir apimtis – nuo 2021-11-18 iki 2021-12-05, 10-13 klausimų (priklausomai nuo veiklos srities).

Respondentai – audito, apskaitos, nemokumo administravimo ir turto arba verslo vertinimo įmonių atstovai. Apklausoje dalyvavo 28 respondentai.

Respondentų duomenys

Apklausoje aktyviausiai dalyvavo turto arba verslo vertintojai bei Vilniaus mieste (apskirtyje) dirbantys respondentai (1 lentelė).

1 lentelė

Eil. Nr.	Įmonių veiklos sritis	Respondentų skaičius (%)	Pasiskirstymas pagal miestus (apskritis)				
			Vilniaus	Kauno	Šiaulių	Klaipėdos	Tauragės
1	Audito	3 (11%)	2	1			
2	Apskaitos	2 (7%)	2				
3	Nemokumo administravimo	7 (25%)	3	3	1		
4	Turto arba verslo vertinimo	16 (57%)	11	3		1	1
	Iš viso	28 (100%)	18	7	1	1	1

Apklausoje dalyvavo įvairaus dydžio, dažniausiai ilgą laiką veikiančiose įmonėse, dirbantys respondentai (2 ir 3 lentelės).

2 lentelė

Eil. Nr.	Įmonių veiklos sritis	Respondentų skaičius	Pasiskirstymas pagal įmonės darbuotojų skaičių							
			1	2	3-5	6-10	11-30	31-50	100-200	> 200
1	Audito	3		2					1	
2	Apskaitos	2		1	1					
3	Nemokumo administravimo	7	2	2	2		1			
4	Turto arba verslo vertinimo	16	4		2	4	4		1	1
	Iš viso	28	6	5	5	4	5	1	1	1

3 lentelė

Eil. Nr.	Įmonių veiklos sritis	Respondentų skaičius	Respondentų pasiskirstymas pagal įmonės amžių				
			iki 2 m.	3-5 m.	6-8 m.	9-15 m.	> 15 m.
1	Audito	3				1	2
2	Apskaitos	2				2	
3	Nemokumo administravimo	7		1	2	2	2
4	Turto arba verslo vertinimo	16	1			4	11
	Iš viso	28	1	1	2	9	15

Informacinių technologijų naudojimo įmonių veikloje duomenys

Kiek mažiau nei pusė įmonių užsako informacinių technologijų (toliau – IT) paslaugas, absoliuti dauguma užsako tik programinę įrangą, licencijas, aptarnavimo paslaugas ir pan. (vad. „minkštąją“ dalį). Jei visos audito ir apskaitos įmonės užsako „minkštąją“ IT dalį, tai jas užsako tik pusė vertinimo įmonių, o nemokumo administravimo įmonės tą daro gana retai - 14 % atvejų (4 lentelė).

4 lentelė

Eil. Nr.	Įmonių veiklos sritis	Respondentų skaičius	Pasiskirstymas pagal informacinių technologijų užsakymo pobūdį	
			Įmonių, kurios užsako IT (<i>outsourced</i>) skaičius	Įmonės pagal užsakomų (<i>outsourced</i>) IT pobūdį
1	Audito	3	3	3 „minkštoji“ IT dalis
2	Apskaitos	2	2	2 „minkštoji“ IT dalis
3	Nemokumo administravimo	7	1	1 minkštoji“ IT dalis
4	Turto arba verslo vertinimo	16	7	5 „minkštoji“ IT dalis, 2 visos IT (paslaugos)
	Iš viso	28	13	13

Beveik visos įmonės savo veikloje naudoja *MS Office* paketą ar jo analogą bei nuotolinio komunikavimo priemones: *Zoom*, *MS Teams*, *Skype* ir panašias priemones. Apie pusę apklausoje dalyvavusių įmonių naudoja buhalterinės apskaitos programas, išorės duomenų bazes bei debesų kompiuteriją (*cloud computing*). Mažai populiarios yra personalo valdymo ir darbo su klientais valdymo programos. Beveik nenaudojamos darbo projektų kontrolės programa ir dirbtinio intelekto įranga (5 lentelė). Nepastebėta, kad įmonės dydis ar amžius turėtų įtakos naudojamoms programoms, tai lemia įmonių veiklos pobūdis. Kaip matyti iš 5 lentelės, įmonės naudoja tik jų veiklai būtiniausias programas.

5 lentelė

Eil. Nr.	Įmonių veiklos sritis	Respondentų skaičius	Pasiskirstymas pagal naudojamų programinės įrangos priemonių rūšis									
			DVS	MC Office	Apskaitos programa	Personalo VS	Klientų programa	Projektų programa	Nuotolinio komunikavimo priemonės	Duomenų bazės (išorės)	Debesų kompiuterija	Dirbtinio intelekto įranga
1	Audito	3	1	3	3				3		1	
2	Apskaitos	2	0	2	2	1			2		1	
3	Nemokumo administravimo	7	1	7	5				7	3	4	
4	Turto arba verslo vertinimo	16	5	15	7	3	3	1	12	12	10	2
	Viso	28	7	27	17	4	3	1	24	15	16	2

DVS - Dokumentų valdymo sistema, MS Office- MS Office paketas ar jo analogas, Apskaitos programa - Buhalterinės apskaitos programa, Personalo VS - Personalo valdymo sistema, Klientų programa - Darbo su klientais valdymo programa, Projektų programa - Darbo projektų kontrolės programa, Dirbtinio intelekto įranga - Dirbtinio intelekto programinė įranga

Įmonėse naudojama informacinių technologijų programinė įranga pagal veiklos sritis

Audito sritis

Visose audito įmonėse naudojamos skirtingos autorių sukurtos audito atlikimo programos: vienose jos naudojamos tik audito procese, kitur jos taikomos ir projektų valdymo, dokumentavimo bei archyvavimo srityse. Tik viena įmonė pateikė informaciją apie naudojamą *E-dok* duomenų dalijimosi platformą. Nepriklausomumui vertinti įmonės naudoja skirtingas sistemas: klausimynus, Lietuvos auditorių rūmų (toliau – **LAR**) platinamą *Excel* bazėje parengtą ADD3 formą ar *E-dok* sistemą su individualiai sukurtais priedais. Audito įmonės audito komandos darbo laiką (užduotis) kontroliuoja naudodamos: LAR platinamą *Excel* bazėje parengtą ADD3 formą arba pačių parengtas programas (pvz.: *E-dok*).

6 lentelė

Audito įmonėse naudojamų programų aspektai	Įmonės pagal dydį (darbuotojų skaičių)		
	2 darbuotojai	2 darbuotojai	31-50 darbuotojų
Naudojama audito atlikimo programa (sistema, priemonė, platforma)	Koreguotos DD, sukurtos ADDIS pagrindu	LAR platinama <i>Excel</i> bazėje ADD3	<i>E-dok</i> (debesijos platforma)
Kokioje srityje naudojama programa (sistema, priemonė, platforma)	Audito procese	n. d.	Audito atlikimas, projekto valdymas, dokumentavimas, archyvavimas
Kas sukūrė (atnaujina)	Fizinio asmens sukurta programa, įmonė pati atlieka programos koregavimus	LAR	Estijos auditorių asociacija

Audito įmonės naudojama duomenų dalijimosi platforma (sistema)	Šiuo metu renkasi sistemą. Dar galutinai neapsispręsta	Nenaudojama	<i>E-dok</i>
Nepriklausomumui vertinti naudojama sistema (priemonė)	Klausimynai	LAR platinama Excel bazėje parengta ADD3	<i>E-dok</i> su individualiai sukurtais priedais
Priemonė, kurią numatoma naudoti finansinėms ataskaitoms tikrinti pagal ESEF reglamentą (ES) 2019/815	Dar galutinai neapsispręsta	Neaktualu	Dar nenumatoma
Priemonė, naudojama audito komandos darbo laikui (užduotims planuoti) valdyti	<i>Excel</i>	LAR platinama Excel bazėje ADD3	<i>E-dok</i>

Apskaitos sritis

Visų apklausose dalyvavusių įmonių apskaitą tvarko vyriausiasis buhalteris naudodamas specializuotą buhalterinės apskaitos programą. Tik pusėje įmonių naudojamosi skaičiuoklėmis ir finansinių ataskaitų šablonais bei kitomis IT priemonėmis, padedančiomis sudaryti finansinę atskaitomybę. Valstybinėms institucijoms teikiamos ataskaitos pildomos mišriai. Automatiškai sudaromos tik Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Valstybiniam socialinio draudimo fondui teikiamos ataskaitos. Įmonės nesinaudoja automatizavimu suvedamos sąskaitas, derindamos skolas, važtaraščius, pervesdamos kasos duomenis, nustatydamos atsargų kieki.

7 lentelė

Apskaitos įmonėse naudojamų programų aspektai	Įmonės pagal dydį	
	2 darbuotojai	3-5 darbuotojai
Įmonės buhalterinė apskaita tvarkoma naudojant	specializuotą buhalterinės apskaitos programą	specializuotą buhalterinės apskaitos programą
Įmonės finansinę apskaitą tvarko	vyriausiasis buhalteris (bhalteris)	vyriausiasis buhalteris (bhalteris)
Tvarkant įmonės apskaitą naudojamosi skaičiuoklėmis	Ne	Taip
Tvarkant įmonės apskaitą naudojamosi finansinių ataskaitų šablonais	Ne	Taip
Valstybinėms institucijoms teikiamos ataskaitos užpildymo būdas	ataskaitos pildomos ranka	ataskaitos pildomos visais išvardytais būdais (mišriai)
Naudojamas automatizuotas sąskaitų suvedimas	Ne	Ne
Naudojami IT sprendimai sudarant finansinę atskaitomybę	Taip	Ne
Naudojami IT sprendimai skaičiuojant darbo užmokestį	Ne	naudojamas programos darbo užmokesčio modulis
Naudojami IT sprendimai derinant skolas	Ne	Ne
Naudojami IT sprendimai suvedant važtaraščius	Ne	Ne

Naudojami IT sprendimai automatiškai pervedant kasos duomenis	Ne	Ne
Naudojami IT sprendimai automatiškai nustatant atsargų kiekį	Ne	Ne
Naudojami IT sprendimai kitose srityse	Ne	Ne
Valstybinei mokesčių inspekcijai teikiamos ataskaitos, sudarytos automatiškai iš apskaitoje užregistruotų duomenų	Taip	Taip
Valstybiniam socialinio draudimo fondui teikiamos ataskaitos, sudarytos automatiškai iš apskaitoje užregistruotų duomenų	Taip	Taip
Lietuvos Respublikos muitinei teikiamos ataskaitos, sudarytos automatiškai iš apskaitoje užregistruotų duomenų	Ne	Ne
Lietuvos statistikos departamentui teikiamos ataskaitos, sudarytos automatiškai iš apskaitoje užregistruotų duomenų	Ne	Ne
Valstybinėms institucijoms teikiamos ataskaitos, sudarytos automatiškai iš apskaitoje užregistruotų duomenų	Ne	Ne

Nemokumo administravimo sritis

Mažiau nei pusė nemokumo procesus administruojančių įmonių nemokumo procesui administruoti ir nemokumo administratoriaus veiklai naudoja įvairias IT sistemas. Tik 1/3 įmonių nemokumo procesui administruoti naudoja specialiai tam skirtą IT sistemą. Tačiau visose įmonėse nemokumo procedūroms ar viso nemokumo proceso administravimui (43 %) naudojama IT sistema (programinė įranga).

8 lentelė

Nemokumo administravimo įmonėse naudojamų programų aspektai	Įmonės pagal dydį (darbuotojų skaičių)						
	1	1	2	2	3-5	3-5	11-30
Nemokumo procesui administruoti ir nemokumo administratoriaus veiklai naudojamos atskiros IT sistemos: programinė įranga ar buhalterinės apskaitos programos	Taip	Ne	Ne	Ne	Taip	Ne	Taip
Nemokumo procesams administruoti naudojama specialiai tam skirta IT sistema (programinė įranga)	Ne	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne	Taip
Naudojama IT sistema (programinė įranga) apima nemokumo procesų administravimą	atskiras nemokumo procedūras	visą nemokumo procesą	atskiras nemokumo procedūras	visą nemokumo procesą	visą nemokumo procesą	atskiras nemokumo procedūras	visą nemokumo procesą

Kiti IT sprendimai naudojami administruojant nemokumo procesus	n. d.	n. d.	Excel duomenų bazes ir šablonai	n. d.	n. d.	n. d.	Nėra galimybių investuoti į IT sistemas
--	-------	-------	---------------------------------	-------	-------	-------	---

Vertinimo sritis

Vertinimo įmonės gana plačiai naudoja IT savo veikloje, tačiau tik ¼ naudoja išorės paslaugos teikėjo vertinimo sričiai pritaikytas programas, o 37 % įmonių yra pačios sukūrusios vertinimo įmonės arba individualiai dirbančio vertintojo vertinimo sričiai pritaikytas programas. Apie pusę įmonių vertinimo užsakovams teikia parengtas elektroninio formato vertinimo ataskaitas naudojantis duomenų perdavimo platformomis. 76 % - 100 % vertinimo ataskaitų pateikiama tik elektroniniu formatu, pasirašytu kvalifikuotu elektroniniu parašu. Beveik visada atliekant vertinimą skaičiavimams ir (arba) pataisoms nustatyti naudojama viena ar daugiau IT priemonių. Iš jų populiariausios yra šios: galimybė prisijungti prie įvairių duomenų bazių bei gauti jose kaupiamą informaciją; algoritmai, kurie jungia įvairius duomenų rinkinius ir pateikia apibendrintus rezultatus; dronai, termovizoriai ir pan. 9 lentelėje pateikiami apibendrinti vertinimo įmonių duomenys, o 10 lentelėje duomenys pagal vertinimo įmonių dydį.

9 lentelė

Vertinimo įmonėse naudojamų programų aspektai	Teigiamų atsakymų dalis (arba vidurkis)
Vertinimo užsakovams parengtos elektroninio formato vertinimo ataskaitos teikiamos naudojantis duomenų perdavimo platformomis	44 %
Vertinimo ataskaitų dalis pateikiama tik elektroniniu formatu, pasirašytu kvalifikuotu elektroniniu parašu	76 % - 100 %
Vienas iš parengtų vertinimo ataskaitų egzempliorių laikomas	80 % laikoma popieriniame ir elektroniniame formatuose
Atliekant vertinimą skaičiavimams ir (arba) pataisoms nustatyti naudojama viena ar daugiau priemonių:	94 %
Naudojama Išorės paslaugos teikėjo vertinimo sričiai pritaikyta programa	25 %
Vertinimo įmonės arba individualiai dirbančio vertintojo sukurta ir vertinimo sričiai pritaikyta programa	37 %
Programoms skaičiuoti ir (arba) pataisoms nustatyti nėra naudojamos	0 %
Naudojamas dirbtinis intelektas	6 %
Automatizuotais metodais ir (arba) skaičiuoklėmis, kurios padeda apdoroti didelės apimties duomenų rinkinius	37 %
Algoritmais, kurie jungia įvairius duomenų rinkinius ir pateikia apibendrintus rezultatus	44 %
Galimybe prisijungti prie įvairių duomenų bazių bei gauti jose kaupiamą informaciją	69 %

Programos skaičiavimams ir (arba) pataisoms nustatyti nėra naudojamos	25 %
Nuotolinio vaizdo ir garso perdavimo programos	0 %
Programos, kurios fiksuoja tam tikrus apžiūros metu egzistuojančius parametrus: laiką, vietą ir pan.	31 %
Dronai, termovizoriai ir pan.	37 %

10 lentelė

Vertinimo įmonėse naudojamų programų aspektai	Įmonės pagal dydį (darbuotojų skaičių)					
	4 įmonės po 1 darb.	2 įmonės po 3-5 darb.	4 įmonės po 6-10 darb.	4 įmonės po 11-30 darb.	1 įmonė po 100 - 200 darb.	1 įmonė daugiau 200 darb.
Vertinimo užsakovams parengtos elektroninio formato vertinimo ataskaitos teikiamos naudojantis duomenų perdavimo platformomis	1 Taip, 2 Ne, 1 n. d.	1 Taip, 1 Ne	3 Ne, 1 Taip	2 Ne, 2 Taip	Taip	Taip
Vertinimo ataskaitų dalis pateikiama tik elektroniniu formatu, pasirašytu kvalifikuotu elektroniniu parašu	2 po 11 % - 25 %, 1 – 76 % - 100 %, 1 – 0 %, 1- n. d.	76 % - 100 % abi įmonės	3 po 76 % - 100 %, 1 – 0 %	4 po 76 % - 100 %	76 % - 100 %	76% - 100 %
Vienas iš parengtų vertinimo ataskaitų egzempliorių laikomas	1 tik popieriniame ; 2 popieriniame ir elektroniniame formatuose; 1 n. d.	2 popieriniame ir elektroniniame formate	1 tik popieriniame ; 3 popieriniame ir elektroniniame formatuose; 1 n. d.	1 tik popieriniame formate (archyve); 3 popieriniame ir elektroniniame formatuose	popieriniame ir elektroniniame formatuose	elektroniniame formate
Atliekant vertinimą skaičiavimams ir (arba) pataisoms	3 Taip, 1 Ne	2 Taip	4 Taip	4 Taip	Taip	Taip

nustatyti naudojama viena ar daugiau priemonių:						
Naudojama Išorės paslaugos teikėjo vertinimo sričiai pritaikyta programa	4 Ne	1 Taip, 1 Ne	1 Taip, 3 Ne	2 Taip, 2 Ne	Ne	Ne
Vertinimo įmonės arba individualiai dirbančio vertintojo sukurta ir vertinimo sričiai pritaikyta programa	4 Ne	1 Taip, 1 Ne	1 Taip, 3 Ne	3 Taip, 1 Ne	Ne	Taip
Programoms skaičiuoti ir (arba) pataisoms nustatyti nėra naudojamos	4 Ne	2 Ne	4 Ne	4 Ne	Ne	Ne
Naudojamas dirbtinis intelektas	4 Ne	2 Ne	4 Ne	1 Taip, 3 Ne	Ne	Ne
Automatizuota is metodais ir (arba) skaičiuoklėmis, kurios padeda apdoroti didelės apimties duomenų rinkinius	1 Taip, 3 Ne	1 Taip, 1 Ne	1 Taip, 3 Ne	2 Taip, 2 Ne	Ne	Taip
Algoritmais, kurie jungia įvairius duomenų rinkinius ir pateikia apibendrintus rezultatus	4 Ne	1 Taip, 1 Ne	2 Taip, 2 Ne	3 Taip, 1 Ne	Ne	Taip
Galimybe prisijungti prie įvairių duomenų	1 Taip, 3 Ne	2 Taip	3 Taip, 1 Ne	4 Taip	Ne	Taip

bazių bei gauti jose kaupiamą informaciją						
Programos skaičiavimams ir (arba) pataisoms nustatyti nėra naudojamos	2 Taip, 3 Ne	2 Ne	4 Ne	1 Taip, 3 Ne	Taip	Ne
Nuotolinio vaizdo ir garso perdavimo programos	4 Ne	2 Ne	4 Ne	4 Ne	Ne	Ne
Programos, kurios fiksuoja tam tikrus apžiūros metu egzistuojančių parametrus: laiką, vietą ir pan.	1 Taip, 3 Ne	2 Taip	2 Taip, 2 Ne	4 Ne	Ne	Ne
Dronai, termovizoriai ir pan.	4 Ne	1 Taip, 1 Ne	1 Taip, 3 Ne	3 Taip, 1 Ne	Ne	Taip
Atliekant vertinamo objekto apžiūrą naudojama	2 fotoaparatai, 2 n. d.	1 fotoaparatai, 1 n. d.	4 n. d.	4 n. d.	n. d.	n. d.

Apžvalgos rezultatai: kaip rodo respondentų atsakymai, visose AVNT prižiūrimų subjektų veiklos sričių įmonėse naudojamos tradicinės IT priemonės, pvz., *MS Office*, tačiau reikšmingai skiriasi jų naudojimo dažnumas ir specialių IT programų įdiegimas atskirų veiklos sričių įmonėse. Jei nemokumo srities įmonėse tik mažiau nei pusė nemokumo procesus administruojančių įmonių nemokumo procesui administruoti ir nemokumo administratoriaus veiklai naudoja atskiras IT sistemas ir tik 1/3 įmonių nemokumo procesui administruoti naudoja specialiai tam skirtą IT sistemą, tai vertinimo įmonės gana plačiai naudoja IT savo veikloje. Tačiau tik ¼ iš jų naudoja išorės paslaugos teikėjo vertinimo sričiai pritaikytas programas. Visos apklausoje dalyvavusios apskaitos įmonės naudoja specializuotas buhalterinės apskaitos programas, tačiau tik pusėje jų naudojamosi skaičiuoklėmis ir finansinių ataskaitų šablonais bei kitais IT sprendimais, padedančiais sudaryti finansinę atskaitomybę. Aktyviausiai IT įrankiais naudojasi audito įmonės, nes visos naudoja audito atlikimo programas: vienoje jos naudojamos tik audito procese, kitur jos taikomos ir projektų valdymo, dokumentavimo bei archyvavimo srityse. Taip pat aktyviai naudoja ir klausimynus, LAR platinamas Excel bazėje parengtas ADD3 formas ar E-dok sistemą su individualiai sukurtais priedais.

Asta Gaižutė, tel. (8 5) 259 5979, el. paštas Asta.Gaizute@avnt.lt